

Брюксел, 22.2.2018г.
COM(2018) 78 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА

**за 2017 г. относно изпълнението на финансовата помощ, предоставена на
отвъдморските страни и територии по линия на 11-ия Европейски фонд за
развитие**

Въведение

С Решението за отвъдморско асоцииране¹ се създава правната рамка за отношенията между отвъдморските страни и територии² (ОСТ), държавите членки, с които те са свързани, и Европейския съюз. В съответствие с Договора за функционирането на Европейския съюз³ (ДФЕС) целта на Решението за отвъдморско асоцииране е да подкрепи устойчивото развитие на ОСТ и да популяризира ценностите на Съюза по света.

Финансова помощ за ОСТ се предоставя основно чрез Европейския фонд за развитие (ЕФР), като в рамките на 11-ия ЕФР за периода на програмиране 2014—2020 г.⁴ за тях е предвидена сума в размер на 364,5 милиона евро.

В съответствие с член 91 от Решението за отвъдморско асоцииране в настоящия доклад се представя напредъкът, постигнат във връзка с изпълнението на средствата за ОСТ от 11-ия ЕФР за 2017 г.

Финансови средства по 11-ия ЕФР—ОСТ

В съответствие с приложение 2 към Решението за отвъдморско асоцииране заделените за ОСТ средства от 11-ия ЕФР се разпределят, както следва:

- 229,5 милиона евро за териториалните (двустранни) отпуснати средства;
- 100 милиона евро за регионално сътрудничество и интеграция;
- 21,5 милиона евро за финансиране на хуманитарна и спешна помощ или помощ за колебания в приходите от износ;
- 5 милиона евро за финансиране на лихвени субсидии и техническа помощ чрез Инвестиционния механизъм на ЕИБ за ОСТ;
- 8,5 милиона евро за проучвания и техническа помощ в съответствие с член 81 от Решението за отвъдморско асоцииране.

В съответствие с критериите, определени в Решението за отвъдморско асоцииране, **счита се, че шестнадесет ОСТ отговарят на условията за получаване на**

¹ Решение 2013/755/ЕС на Съвета за асоцииране на отвъдморските страни и територии към Европейския съюз.

² Отвъдморските страни и територии на ЕС са Гренландия, Нова Каледония и зависимите територии, Френска Полинезия, Френските южни и антарктически територии, островите Уолис и Футуна, Сен Пиер и Микелон, Сен Бартеlemi, Аруба, Бонер, Кюрасао, Саба, Синт Еустациус, Синт Мартен, Ангила, Каймановите острови, Фолкландските острови, Южна Джорджия и Южни Сандвичеви острови, Монтсерат, островите Питкърн, остров Света Елена и зависимите територии (с настоящо наименование Света Елена, Възнесение и Тристан да Куня), Британската антарктическа територия, Британските територии в Индийския океан, Търкс и Кайкос, Британските Вирджински острови, Бермуда.

³ Част четвърта от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ С 326, 26.10.2012 г., стр. 47).

⁴ Вътрешно споразумение между представителите на правителствата на държавите — членки на Европейския съюз, заседаващи в рамките на Съвета, относно финансирането на помощта от Европейския съюз съгласно многогодишната финансова рамка за периода 2014—2020 г. в съответствие със Споразумението за партньорство АКТЬ—ЕС и за разпределянето на финансовата помощ за отвъдморските страни и територии, за които се прилага част четвърта от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ L 210, 6.8.2013 г., стр. 1).

териториални средства от 11-ия ЕФР.⁵ Следва да се отбележи, че Гренландия се финансира пряко от общия бюджет на ЕС въз основа на „Решението за Гренландия“⁶.

Четири регионални програми са насочени към насърчаване на сътрудничеството между ОСТ от един и същ регион, изправени пред сходни предизвикателства и имащи сходни приоритети. С действията, финансирани с регионални средства, се подпомагат разработването и изпълнението на всеобхватни регионални програми и проекти за справяне с тези предизвикателства. Активно се насърчават партньорства с други източници на финансиране, включително други финансови инструменти на Европейския съюз, чрез сътрудничество със съседните държави от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (АКТБ) и/или трети държави, както и с най-отдалечените региони на ЕС.

Процес на програмиране за 11-ия ЕФР—ОСТ

С Решението за отвъдморско асоцииране⁷ се въвежда **процес на програмиране, който е специфичен за ОСТ**. За разлика от държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (АКТБ), програмирането не се основава на националните индикативни програми, а е организирано около изготвянето на документ за програмиране, който се състои от два компонента: а) стратегията на ЕС за реакция (част А) и б) документа за действие (част Б).

За одобряването на всеки документ за програмиране на ОСТ се взема само **едно официално решение на Комисията**, което обхваща както стратегическите насоки, така и подробната структура на програмата. Това означава, че документ за програмиране не може да бъде приет преди разработването и официалното одобряване на стратегията и на документ за действие. **Бюджетната подкрепа** е предпочитаният начин за изпълнение по отношение на териториалните отпускани средства в ОСТ.

ОСТ носят основната отговорност за изготвянето на документи за програмиране, като включват приоритетите, на които се основават техните стратегии, и осигуряват необходимите консултации на местно равнище. В съответствие с член 81 от Решението за отвъдморско асоцииране по искане на ОСТ беше предоставена техническа помощ на ОСТ в процеса на програмиране.

На ОСТ бяха предоставени конкретни насоки в подкрепа на различни аспекти на процеса на програмиране за периода 2014—2020 г.:

Бяха изготвени подробни **указания за програмирането**, специално предназначени за ОСТ, които послужиха като основа за напътстване на страните и териториите. Тези насоки включват както ориентация, така и специални образци за различните етапи на изготвянето на документа за програмиране.

Насоките за бюджетна подкрепа на ЕС (приложение 10), които бяха преразгледани през 2017 г., включват специфични по-гъвкави насоки относно одобряването и управлението на операциите за бюджетна подкрепа в ОСТ, както и в други развиващи се малки островни държави.

За да се насърчи сътрудничеството между ОСТ, държавите от АКТБ/съседните

⁵ Приложение 1 към настоящия доклад съдържа списък на индикативните териториални и регионални средства за отделните отвъдморски страни и територии.

⁶ С Решение 2014/137/ЕС на Съвета за отношенията между ЕС, от една страна, и Гренландия и Кралство Дания, от друга страна, се отпускат 217,8 милиона евро за периода 2014—2020 г. за сътрудничество между Съюза и Гренландия в област от взаимен интерес.

⁷ Част четвърта от Решението за отвъдморско асоцииране.

държави и най-отдалечените региони, беше изготвена **разяснителна бележка** с цел стимулиране на изготвянето на общи проекти, финансирани от ЕФР и Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР).

Що се отнася до териториалните средства, повечето ОСТ предложиха бюджетната подкрепа като начин за изпълнение, като в няколко случая това представлява положителна промяна в сравнение с използвания преди това проектен способ, а именно за Кюрасао, Френска Полинезия, Синт Еустахиус, Уолис и Футуна. Бюджетната подкрепа предлага ефикасен начин за преодоляване на хоризонталните, дългосрочните и структурните предизвикателства и заплахи.

Положение през 2017 г.

а) Урагани в Карибския регион

През септември 2017 г. два урагана от категория 5 — Ирма и Мария, връхлетяха върху няколко карибски отвъдморски страни и територии с животозастрашаващи ветрове (300 km/ч), бури и обилни валежи, нанасяйки огромни щети на жилищата и основната инфраструктура. Най-тежко засегнатите ОСТ са островите Ангила, Синт Мартен, Търкс и Кайкос и Сен Бартелеми и Британските Вирджински острови. Пострадаха също Монтсерат, Саба и Синт Еустахиус.

След края на ураганите Европейската комисия и пострадалите ОСТ и техните държави членки организираха няколко срещи, за да споделят незабавно цялата необходима информация за спешната и хуманитарната помощ с ОСТ и държавите членки.

Генерална дирекция „Европейска гражданска защита и европейски операции за хуманитарна помощ“ предостави незабавна помощ на **островите Търкс и Кайкос** (60 000 EUR) и **Синт Мартен** (80 000 EUR) чрез регионална програма с Панамериканската здравна организация (РАНО). Интервенциите представляват предимно малки ремонтни дейности в засегнатите **здравни инфраструктури** с цел възстановяване на незабавните услуги, осигуряване на достъп до безопасна питейна вода в здравните заведения и епидемиологично наблюдение на уязвимите общности.

Освен това Нидерландия задейства Европейския механизъм за гражданска защита за Синт Мартен за евакуацията по въздуха от Синт Мартен, както и за плащането на транспортните разходи за нидерландски кораб, чрез който бе превозена помощ в натура от Нидерландия за Синт Мартен, включително леки автомобили, камиони и тежки машини.

Генерална дирекция „Международно сътрудничество и развитие“ работи активно с органите, за да гарантира, че териториалните и регионалните програми по линия на 11-ия ЕФР ще бъдат адаптирани с цел справяне с положението в ОСТ след Ирма и за да подкрепи органите в усилията им да подобрят устойчивостта си. Във връзка с това и като част от усилията за оказване на помощ бяха незабавно отпуснати **3,6 милиона евро** и **4 милиона евро** по линия на програмите за бюджетна подкрепа по 11-ия ЕФР. Тези средства са предназначени за образователния сектор в **Ангила и островите Търкс и Кайкос**.

Освен това ще бъде добавен нов хоризонтален компонент за устойчивостта **в рамките на регионалната програма за Карибите по 11-ия ЕФР** с цел подпомагане на изграждането на дългосрочна устойчивост в ОСТ в съответствие с Европейския консенсус за развитие, в който се подчертава ангажиментът за изграждане на устойчивост.

Що се отнася до евентуалното мобилизиране на неразпределения резерв Б (21,5 милиона евро) в рамките на 11-ия ЕФР, генерална дирекция „Международно сътрудничество и развитие“ разглежда исканията, внесени от най-пострадалите ОСТ. Във връзка с това бе заделен индикативен финансов пакет от 5 милиона евро като част от финансовия пакет от 60,5 милиона евро, обещани от комисаря на ЕС по въпросите на международното сътрудничество и развитието, от името на Европейския съюз, за подпомагане на усилията за възстановяване в засегнатите територии и страни по време на донорска конференция на високо равнище, която се проведе в Ню Йорк на 21 ноември 2017 г.

б) Проведени консултации

От началото на процеса на програмиране през декември 2013 г. Европейската комисия активно подкрепя ОСТ през целия процес на програмиране чрез финансиране и/или подпомагане на организацията на специални семинари, работни срещи и конференции с цел да се даде възможност за размисъл относно общите приоритети и цели. Тези обмени бяха многобройни и особено ползотворни през цялата 2017 г.

Въз основа на резултатите от различните срещи за консултации през 2016 г., седмицата, през която се проведе 15-ият форум ОСТ—ЕС (22—26 февруари 2017 г.), бе отлична възможност за ОСТ да се срещнат на регионално равнище и да постигнат напредък в процеса на програмиране, което позволи на карибските и тихоокеанските ОСТ съответно да напреднат и приключат етапа на определяне на регионалните си програми.

Впоследствие на това **регионалният семинар, проведен на 2 и 3 април 2017 г., и работните срещи в рамките на друг семинар, насочени към тихоокеанските ОСТ⁸ и проведени на 24—27 октомври в Нумея**, позволиха да бъде приключен етапът на формулиране. По време на семинара беше обърнато специално внимание на определянето на възможни синергии между регионалната програма за АКTB и по-нататъшния напредък по отношение на регионалната интеграция и сътрудничеството със съседните държави от АКTB.

Що се отнася до **регионалната програма за Карибите, регионалната работна среща**, която се проведе в края на ноември 2017 г. в Бонер, допринесе за конструктивния напредък по отношение на етапа на формулиране след ураганите, които засегнаха региона. Благодарение на работната среща не само бе добавен нов хоризонтален компонент за устойчивостта, но и бе постигнат напредък по избора на партньора по изпълнението и по индикативното разпределение на бюджета за всеки компонент.

Осъществен бе и ползотворен обмен между ОСТ и службите на Европейската комисия във връзка с тематичната програма в рамките на ОСТ. По-специално **работната група по партньорството (РГП) в областта на околната среда и изменението на климата от юли 2017 г.** предостави възможност за постигане на допълнителен напредък по програмирането на **компонента за изменението на климата на тематичната програма по линия на 11-ия ЕФР**. На тази среща бяха използвани и допълнени резултатите от срещата на РГП в областта на околната среда и изменението на климата от юли 2016 г., която бе съсредоточена върху *другия компонент* на тематичния пакет — **устойчивата енергия**.

ОСТ и Европейският съюз също така отново потвърдиха твърдия си ангажимент по отношение на енергията от възобновяеми източници по повод на **3-тата среща на**

⁸ Нова Каледония, Уолис и Футуна, Френска Полинезия и Питкерн.

върха на министрите на енергетиката и работната среща относно морската енергия, проведени в Брюксел на 6 и 7 декември 2017 г.⁹

Освен това размислите относно общите стратегически приоритети напреднаха благодарение на органите за диалог на асоциирането, създадени по силата на Решението за отвъдморско асоцииране. **На техническо равнище през 2017 г. бяха организирани четири тристранни срещи между Комисията, представители на ОСТ и държавите членки, свързани с тях**, създавайки възможност за диалог между Комисията, ОСТ и представителите на държавите членки и за наблюдение на напредъка, изпълнението и програмирането на средствата, с които разполага 11-ият ЕФР.

На политическо равнище по време на **15-ия форум ОСТ—ЕС, който бе проведен през февруари 2017 г.** и се опря на заключенията от 14-ия форум ОСТ—ЕС от 2016 г., ЕС, ОСТ и техните държави членки отново потвърдиха твърдия си ангажимент за изграждане на устойчивост и жизнеспособност с цел намиране на трайни решения за сложните и общи предизвикателства, като изменението на климата, намаляването на рисковете от бедствия и енергията от възобновяеми източници, и признаха значението на регионалното сътрудничество, като по този начин захраниха тематичните и регионалните програми.

И накрая, **тристранните срещи** между Комисията, териториалните/регионалните разпоредители с бюджетни кредити на ОСТ и държавите членки, с които са свързани ОСТ, проведени успоредно с 15-ия форум ОСТ—ЕС, предоставиха възможност за обсъждане и решаване на всички евентуални въпроси, свързани с програмирането и изпълнението на финансовите ресурси, както и за конкретно планиране на следващите стъпки.

в) Териториални и регионални програми по 11-ия ЕФР

Благодарение на общата ангажираност на всички заинтересовани страни бяха постигнати значителни резултати по отношение на програмирането на ресурсите на 11-ия ЕФР през 2016 г. и 2017 г.

В съответствие с член 81 от Решението за отвъдморско асоцииране през 2016 г. и 2017 г. беше извършено пълно **мобилизиране на техническата помощ (ТП)** в подкрепа на териториалните и регионалните разпоредители с бюджетни кредити в процеса на програмиране. В края на 2017 г. бяха възложени договори за ТП или за проучвания с цел определяне на секторните стратегии на ОСТ или установяване на това дали ОСТ отговарят на условията за получаване на бюджетна подкрепа. Общата стойност на договорите е 3,64 милиона евро, като тези средства са отпуснати по линия на инструменти за техническо сътрудничество I и II на 11-ия ЕФР.

На териториално равнище бяха одобрени **всички стратегии за реакция на ЕС** (с изключение на Кюрасао и Синт Мартен), докато **Света Елена** приключи етапа на определяне през второто тримесечие на 2017 г., а етапа на формулиране — през декември 2017 г.

В допълнение към документите за програмиране на **Сен Пиер и Микелон**, които бяха подписани през есента на 2016 г., петте документа за програмиране за **Нова Каледония, островите Търкс и Кайкос, Саба, Синт Еустациус и Ангила** бяха

⁹ Събитията бяха финансирани съответно по линия на Инструмента за техническо сътрудничество на 11-ия ЕФР и Инструмента на ЕС за техническа помощ за устойчива енергия.

подписани с комисар Невен Мимица на 15-ия форум ОСТ—ЕС, проведен през февруари 2017 г. в Аруба.

Освен това в края на годината бяха приети четири други документа за програмиране — за **Фолкландските острови, Питкърн, Уолис и Футуна и Френска Полинезия**. Процедурата за приемане на документа за програмиране за **Монтсерат** започна през декември 2017 г., като бе предвидено той да бъде приет през втората седмица на януари 2018 г.

Във финансово изражение това представлява почти 75 % от общия размер на териториалните ресурси за финансиране.

На регионално равнище, както е посочено по-горе, **регионалната програма за Тихоокеанския регион** е първата регионална програма, която приключи етапа на формулиране, докато **регионалната програма за Карибите** приключи успешно етапа на определяне.

Що се отнася до регионалната програма за Карибите, трябва да се отбележи, както бе посочено по-горе, че след преминаването на ураганите Ирма и Мария през Карибския басейн, ОСТ се договориха по време на работната среща в Бонер през ноември 2017 г. да се намали обхватът на енергийния компонент, като същевременно около 20 милиона евро бъдат пренасочени за изграждане на устойчивост.

Що се отнася до **Индийския океан и тематичната регионална програма в рамките на ОСТ**, етапът на определяне е в процес на изпълнение.

На последно място, през 2017 г. приключи също програмирането за **мерките за подкрепа на асоциирането на ОСТ (АОСТ) по линия на 11-ия ЕФР** на обща стойност 1,1 милиона евро за 2018 г. и 2019 г. Тези мерки ще подпомогнат институционалното функциониране на АОСТ, което осигурява форум за ефективни работни отношения с ЕС и подкрепя колективните интереси на държавите му членки в няколко области на взаимен интерес в рамките на асоциирането ЕС—ОСТ.

Въз основа на постигнатия през 2016 г. напредък 2017 г. бе решаваща за партньорството между ЕС и ОСТ, при което се ускори значително програмирането на 11-ия ЕФР, що се отнася до регионалните средства, наред с другото чрез засилена координация и почти приключи програмирането на териториалните финансови пакети.

г) Изпълнение на 11-ия ЕФР

Изпълнението на програмите за реформи на отрасловата ефективност по 11-ия ЕФР за Сен Пиер и Микелон, Нова Каледония, Ангила, Саба, Синт Еустациус и островите Търкс и Кайкос понястоящем се изпълняват по план, докато споразумението за финансиране за Фолкландските острови бе подписано на 4 декември 2017 г. В този контекст специален акцент бе поставен върху диалога с партньорските ОСТ.

По-конкретно през юни 2017 г. Комисията успешно отпусна втория транш от 6 милиона евро на **Сен Пиер и Микелон**, които заедно с извършеното през 2016 г. плащане на 7 милиона евро представляват почти 50 % от изпълнението на общия финансов пакет от 26,35 милиона евро в подкрепа на сектора на устойчивия туризъм и морските услуги. Това е резултат, наред с друго, от конструктивен диалог в областта на политиката между Сен Пиер и Микелон и Европейската комисия, който започна през октомври 2016 г. и продължи през 2017 г. на техническо равнище.

В допълнение към плащанията на първите траншове за програмите за бюджетна подкрепа по 11-ия ЕФР за **островите Търкс и Кайкос** (4 милиона евро) и **Ангила**

(3,6 милиона евро) в рамките на незабавните усилия за осигуряване на бързи ответни мерки след преминаването на ураганите Ирма и Мария, посочени по-горе. Първият транш от 5,76 милиона евро по линия на 11-ия ЕФР бе отпуснат през декември 2017 г. на **Нова Каледония** в подкрепа на сектора на заетостта и професионалното интегриране. По този повод диалогът в областта на политиката, провеждан редовно с правителството на Нова Каледония през цялата 2017 г., позволи да бъдат разгледани важни приоритети, особено във връзка с политиката за заетостта и нейното изпълнение.

На последно място, постигнат бе задоволителен напредък и в изпълнението на стратегията за енергийния сектор на **Саба**, за която първият фиксиран транш в размер на 1,9 милиона евро по 11-ия ЕФР бе изцяло отпуснат през декември 2017 г.

Европейска инвестиционна банка (ЕИБ)

По линия на Инвестиционния механизъм за ОСТ от управлението от ЕИБ финансов пакет на стойност 5 милиона евро от финансирането по 11-ия ЕФР, предназначено за лихвени субсидии и техническа помощ за ОСТ, 25 500 EUR бяха използвани за лихвена субсидия за операция в Таити (Френска Полинезия) вследствие на отмяна на непогасената част от заема.

По Инвестиционния механизъм за ОСТ през 2017 г. бяха подписани две нови операции: кредитна линия с Banque Calédonienne d'Investissement за сума в размер на 20 милиона евро за частично финансиране на проекти, предприети от частни предприятия и субекти на публичния сектор в Нова Каледония. По линия на рамковия заем, сключен с Банката за развитие на Карибите и насочен към отпускането на заеми за смекчаване на последиците от изменението на климата, за адаптиране към изменението на климата и за устойчивост по отношение на изменението на климата, за ОСТ бяха заделени 3,8 милиона евро.

Съгласно Решението за откъснато асоцииране се предвижда също така допълнително финансиране (до 100 милиона евро за периода 2014—2020 г.) от собствените ресурси на ЕИБ¹⁰.

В рамките на пакета от собствени ресурси за ОСТ през 2015 г. ЕИБ сключи споразумение за заем с Нова Каледония, като предостави инвестиционен заем в размер на 20 милиона евро за строителството на нова болница, която да бъде централната болница за цялата територия, като замени четири съществуващи болници. Проектът се осъществява в тясно сътрудничество с Френската агенция за развитие (Agence Française de Développement). След приключването на процеса на ратифициране на Споразумението за гаранции от всички държави членки заемът беше отпуснат в пълен размер на 1 септември 2016 г.

Перспективи

2018 г. ще бъде особено важна за ОСТ за ефективно приключване на програмирането за регионалните им програми, като се обръща особено внимание на създаването на синергии чрез увеличен и по-добър обмен между ОСТ и между ОСТ, страните от АКТБ и най-отдалечените региони.

Същевременно Европейската комисия ще продължи да подкрепя ОСТ, пострадали от ураганите Ирма и Мария, в усилията им за възстановяване и работи в тясно сътрудничество с тях за задоволяване на нуждите им по възможно най-добрия начин.

¹⁰ В секторите за енергия от възобновяеми източници и ИКТ бяха подготвени три проекта на обща стойност около 80 милиона евро.

В по-глобален аспект следващата година също ще бъде от решаващо значение за по-нататъшния напредък в размислите относно финансовото сътрудничество на ЕС с ОСТ, като се имат предвид резултатите от дискусиите в рамките на 16-ия форум ОСТ—ЕС и предстоящата оценка на въздействието за следващите инструменти за външно финансиране за периода след 2020 г. и съответните законодателни предложения.